

ABC KONTROLI

Centralne Biuro Antykorupcyjne

ABC Kontroli

Centralne Biuro Antykorupcyjne jest jedyną służbą specjalną posiadającą instrumenty w postaci kontroli oświadczeń majątkowych i decyzji gospodarczych. Celem czynności kontrolnych jest ujawnianie przypadków korupcji w instytucjach publicznych, nadużyć osób pełniących funkcje publiczne oraz działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa. Kontrole są prowadzone na podstawie rocznego planu zatwierdzanego przez Szefa CBA lub – gdy jest to konieczne – w trybie doraźnym. CBA przeprowadza corocznie około 160 kontroli.

Publikacja odpowiada między innymi na następujące pytania: kogo oraz co kontroluje CBA?, na jakiej podstawie prowadzona jest kontrola?, ile czasu mogą trwać czynności kontrolne?, czym może zakończyć się kontrola?.

Szczegółowe informacje na temat kontroli CBA zamieszczone są w corocznej „Informacji o wynikach działalności CBA”.

**Informacja o wynikach działalności CBA
dostępna jest na stronie www.cba.gov.pl**

Co kontroluje CBA?

CBA prowadzi kontrole w zakresie:

- ⇒ prawidłowości i prawdziwości oświadczeń o stanie majątkowym;
- ⇒ prawidłowości i prawdziwości oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne;
- ⇒ przestrzegania przepisów ustawy antykorupcyjnej oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- ⇒ określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: komercjalizacji i prywatyzacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem państwowym lub komunalnym oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych;
- ⇒ prawidłowości realizacji umów dotyczących partnerstwa publiczno-prywatnego.

Centralne Biuro Antykorupcyjne

ABC Kontroli

Kogo kontroluje CBA?

CBA kontroluje osoby pełniące funkcje publiczne, jednostki sektora finansów publicznych, jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych otrzymujące środki publiczne, a także przedsiębiorców.

Czy CBA może kontrolować na wniosek?

Nie ma zakazu składania wniosku o kontrolę do CBA. Jednak ustawa o CBA nie zna takiego rozwiązania. Wobec tego Szef CBA nie jest związany wspomnianym wnioskiem.

Kontrole planowe i doraźne – czym się różnią?

CBA może prowadzić kontrole planowe i doraźne. Kontrole planowe są przeprowadzane na podstawie rocznego planu kontroli zatwierdzonego przez Szefa CBA. Zaś kontrole doraźnie są wszczynane w zależności od potrzeb. W obu przypadkach organem, który decyduje o podjęciu czynności jest Szef CBA.

Na jakiej podstawie prowadzona jest kontrola?

Funkcjonariusze CBA przeprowadzają kontrolę na podstawie legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia. W sytuacji gdy okoliczności uzasadniają niezwłoczne podjęcie czynności, kontrola może być wszczęta po okazaniu legitymacji służbowej. Wówczas w terminie 3 dni od rozpoczęcia kontroli kontrolowanemu należy doręczyć upoważnienie, o którym mowa powyżej.

Co jest podstawą ustaleń kontroli?

Ustalenia kontroli opierają się na dowodach gromadzonych przez funkcjonariuszy CBA. W przeważającej części dowodami są dokumenty. Funkcjonariusze CBA mogą poprosić o wgląd do dokumentów lub o ich kopię.

Materiałem dowodowym mogą być również rzeczy, wyniki oględzin, opinie biegłych oraz wyjaśnienia i oświadczenia. W sytuacji powołania biegłego przez CBA Biuro poinformuje kontrolowanego o tym fakcie. Wówczas jeżeli pojawią się uzasadnione wątpliwości co do bezstronności biegłego, istnieje możliwość wystąpienia do kierownika właściwej jednostki organizacyjnej CBA z wnioskiem o jego wyłączenie z postępowania.

Jakie są uprawnienia kontrolerów CBA?

Funkcjonariusze CBA mogą swobodnie poruszać się na terenie jednostki kontrolowanej bez przepustki. Ponadto kontrolerzy mogą zwrócić się do kontrolowanego o złożenie ustnych lub pisemnych wyjaśnień. Istnieje jednak możliwość odmowy złożenia wyjaśnień. Są to następujące sytuacje:

- wyjaśnienia dotyczą tajemnic ustawowo chronionych, np. tajemnicy adwokackiej, radcowskiej lub notarialnej;
- złożenie wyjaśnień mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do wyjaśniania, a także jego najbliższych.

Centralne Biuro Antykorupcyjne

ABC Kontroli

WARTO WIEDZIEĆ

Każdy kto ma wiedzę na temat przedmiotu kontroli może się nią podzielić z kontrolerami CBA. Jeżeli posiadasz informacje, które mogą być pomocne w ustaleniu stanu faktycznego sprawy, przekaż je funkcjonariuszom Biura.

Czym są akta kontroli i kto ma do nich dostęp?

Akta kontroli to nic innego niż dokumentacja zgromadzona w toku kontroli oraz akta sprawy. Są to w szczególności odpisy i kserokopie dokumentów, zestawienia, obliczenia i wykazy danych, protokoły: oględzin, pobrania rzeczy, przyjęcia ustnych wyjaśnień i oświadczeń, protokół kontroli oraz zastrzeżenia do protokołu.

Czy kontrolerzy mają dostęp do tajemnicy przedsiębiorstwa?

Funkcjonariusze Biura mogą zażądać materiałów, które zawierają tajemnicę przedsiębiorstwa. Wówczas pojawia się pytanie, czy aby na pewno CBA ma prawo domagać się tak wrażliwych, z punktu widzenia żywotnych interesów przedsiębiorcy, danych?

Biuro jest uprawnione do pozyskiwania tajemnicy przedsiębiorstwa w ramach prowadzonych kontroli.

Co w przypadku dokumentów niejawnych?

Kontrolerzy Biura dają rękojmię zachowania w tajemnicy informacji niejawnych i posiadają stosowne poświadczenie bezpieczeństwa. Wobec tego nie ma żadnych podstaw, aby odmówić im dostępu do nośników zawierających informacje niejawne.

Centralne Biuro Antykorupcyjne

ABC Kontroli

Co kończy kontrolę CBA?

WARTO WIEDZIEĆ

Kontrola kończy się w momencie doręczenia protokołu, który zawiera opis stanu faktycznego sprawy. Protokół podpisują kontrolerzy i kontrolowany.

Kontrolowany po otrzymaniu protokołu kontroli ma kilka możliwości działania. Pierwszą z nich jest podpisanie protokołu. Kolejną odmowa jego podpisania i złożenie w terminie 7 dni pisemnych wyjaśnień. Trzecią drogą jest zgłoszenie zastrzeżeń przed podpisaniem protokołu, które kieruje się do Szefa CBA w terminie 7 dni od jego otrzymania. Następnie Szef CBA dokonuje analizy zastrzeżeń i w miarę potrzeby zarządza dodatkowe czynności. Szef CBA może również polecić zmianę lub uzupełnienie protokołu kontroli. Jeżeli zastrzeżenia są niezasadne, Szef CBA przekaze kontrolowanemu swoje stanowisko na piśmie.

Czy można zaskarżyć do sądu protokół kontroli?

Warto wiedzieć, że kontrola CBA nie jest postępowaniem administracyjnym, a protokołu kontroli nie można utożsamiać z decyzją administracyjną. Ponadto protokół kontroli nie wywołuje bezpośrednich skutków w sferze uprawnień i obowiązków kontrolowanego. Dlatego ewentualna skarga do sądu administracyjnego dotycząca protokołu kontroli CBA będzie nieskuteczna.

Czym są czynności pokontrolne?

Czynności pokontrolne to reakcja CBA na nieprawidłowości ustalone w toku kontroli. CBA po sporządzeniu protokołu kontroli może skierować:

- wniosek o: wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, odwołanie ze stanowiska lub rozwiązanie stosunku pracy z powodu nieprzestrzegania ustawy antykorupcyjnej oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- wystąpienie do kontrolowanego lub organu nadzorującego jego działalność;
- informację do Najwyższej Izby Kontroli lub innego organu kontrolnego w przypadku potrzeby przeprowadzenia kontroli w szerszym zakresie;
- zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwej jednostki prokuratury.

Tekst: Radosław Bąbrych, Gabinet Szefa CBA

Znajdziesz nas na :

 @CBAgovPL

 CBA - Centralne Biuro Antykorupcyjne

cba.gov.pl

antykorupcja.gov.pl